

UPPSALA UNIVERSITET
Institutionen för nordiska språk

Läroprogrammet
Svenska 4
15 hp avancerad nivå
Ht 2015

”Det känns konstigt och onaturligt på något sätt”

En kvantitativ studie om hur gymnasieelever benämner
könsorgan

Sarah Norstedt

Handledare: Sonja Entzenberg
Institutionen för nordiska språk

Sammandrag

Syftet med föreliggande uppsats är att försöka ta reda på om det finns neutrala ord för det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet. Undersökningen behandlar i vilka situationer en viss benämning används och informanternas attityder till olika benämningar. Resultatet av undersökningen visade att 48 % av informanterna inte tycker att det finns ett neutralt ord för att benämna det kvinnliga könsorganet. För benämning av det manliga könsorganet ansåg 29 % av informanterna att det inte finns ett neutralt ord. Resultatet visade också att gymnasieeleverna anpassar sitt språkbruk efter vilken språksituation de befinner sig i. Resultatet visade att de helst använder orden *fitta* och *kuk* när de talar med kompisar och orden *snopp* och *fitta* när de talar med föräldrar. Till grund för studien ligger en enkät som delades ut till 63 slumpvist utvalda gymnasieelever på två skilda orter. Enkäten bestod av 13 frågor med både öppna och slutna frågor. Undersökningen visade att det vanligaste benämningssordet hos informanterna för det kvinnliga könsorganet är *fitta*. Informanterna benämner helst det manliga könsorganet med ordet *kuk*. Man kan även se att informanterna använder betydligt många fler ord för att benämna det kvinnliga könsorganet än för det manliga könsorganet. Alltså kan man utifrån undersökningen se att det är mer problematiskt att benämna det kvinnliga könsorganet än det manliga könsorganet.

Nyckelord: *språk och kön, genus, tabu, överlexikalisering*

Innehåll

Sammandrag	2
1 Inledning	6
1.1 Syfte	7
1.2 Uppsatsens disposition	7
2 Bakgrund	7
2.1 Tidigare forskning	8
2.2 Språk och kön	9
2.3 Överlexikalisering, tabu och skam	10
2.4 Språkvård i feministisk anda	12
2.5 RFSU och urladdning	13
3 Metod och material	14
3.1 Enkäten	14
3.2 Informanterna	15
3.2.1 Bortfall	15
3.3 Genomförande av undersökningen	15
3.4 Etiska principer	16
3.5 Materialbearbetning	17
3.6 Metodens för- och nackdelar	17
3.6.1 Validitet	18
4 Resultat	18
4.1 Resultat från undersökningens kvantitativa del	18
4.1.1 Benämningar för det kvinnliga könsorganet	18
4.1.2 Benämningar för det manliga könsorganet	21
4.1.3 Ord som helst inte används för det kvinnliga könsorganet	22
4.1.4 Ord som helst inte används för det manliga könsorganet	23
4.1.5 Benämningar för det kvinnliga könsorganet i olika situationer	24
4.1.6 Benämningar för det manliga könsorganet i olika situationer	25
4.1.7 Svårigheter att benämna det kvinnliga könsorganet	26
4.1.8 Svårigheter att benämna det manliga könsorganet	26
4.1.9 Neutrala ord för det kvinnliga könsorganet	27
4.1.10 Neutrala ord för det manliga könsorganet	28

4.2 Resultat från de öppna svaren.....	28
4.2.1 Informanternas kommentarer om det kvinnliga könsorganet	29
4.2.2 Informanternas kommentarer om det manliga könsorganet	30
5 Sammanfattning och diskussion	31
5.1 Benämningar som används	31
5.2 Ordval efter specifika situationer	33
5.3 Finns det ett neutralt ord?	34
5.4 Könsskillnader	35
6 Avslutande kommentar	36
Litteratur	37
Bilagor	38

Tabellförteckning

Tabell 1 Ord som informanterna använder för att benämna det kvinnliga könsorganet	19
Tabell 2 Ord som informanterna använder för att benämna det manliga könsorganet	21
Tabell 3 Ord som informanterna inte vill använda vid benämning av det kvinnliga könsorganet	22
Tabell 4 Ord som informanterna inte vill använda vid benämning av det manliga könsorganet	23
Tabell 5 Benämningar för det kvinnliga könsorganet som används vid specifika situationer	24
Tabell 6 Benämningar för det manliga könsorganet som används vid specifika situationer...	25
Tabell 7 Informanternas svar angående huruvida de tycker att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet	26
Tabell 8 Informanternas svar angående huruvida de tycker att det är svårt att benämna det manliga könsorganet	26
Tabell 9 Informanternas svar angående huruvida de tycker att det finns ett neutralt benämningsord för det kvinnliga könsorganet	27
Tabell 10 Informanternas svar angående huruvida de tycker att det finns ett neutralt benämningsord för det manliga könsorganet	28
Tabell 11 Informanternas uttalande angående det kvinnliga könsorganet	29
Tabell 12 Informanternas uttalande angående det manliga könsorganet	30

1 Inledning

Kuk, fitta, vagina och *snopp* är några av de många exempel som finns för att benämna de mänskliga könsorganen. Men är något av dessa ord neutrala? Eller är alla ord opassande att använda? Dessa frågor har många ställt sig, speciellt när man diskuterar kring det kvinnliga könsorganet. I tidigare forskning har det visat sig att det faktiskt är problematiskt att tala om kvinnans könsorgan. Flera påstår att det har uppstått en lexikal lucka vid benämning av det kvinnliga könsorganet. Det är intressant eftersom det egentligen inte kan påstås vara en lexikal lucka då det finns oändligt många benämningar för könsorganen. Man bör istället tala om en överlexikalisering som uppstått på grund av den tabu som finns kring våra könsorgan. Att ett ord får många synonymer beror ofta på att ordet är tabubelagt. Detta tabu handlar vanligtvis om att något är heligt eller förbjudet i samhället, det berör ofta saker som har att göra med sexualitet, kroppen och döden.

Många menar att det inte finns något neutralt benämningsord för det kvinnliga könsorganet på samma sätt som ordet *snopp* finns för det manliga könet. Även inom feministisk språkvård har den uteblivna benämningen för det kvinnliga könsorganet varit ett hett diskussionsämne. Feminister har använt språket som måltavla, vilket inte ter sig konstigt eftersom man kan se ojämlikheter mellan könen i språket. Det manliga i språket får oftast stå som det positiva medan det kvinnliga ofta får en negativ klang. Den feministiska analysen av språket försöker att synliggöra hur kvinnor är underordnade männen och huruvida man kan finna strategier för att förändra detta. Det finns ett känt initiativ inom feministisk språkvård, vilket är lanseringen av ordet *snippa* som har blivit en etablerad benämning för små flickors könsorgan. Problemet kvarstår dock vid benämningen av den vuxna kvinnans könsorgan. (Milles 2006:149 ff).

Genusvetarna Emina Godusevic och Johanna Persson har också intresserat sig för den uteblivna benämningen för det kvinnliga könsorganet. De diskuterar kring problematiken att kvinnor inte har ett neutralt ord för sitt könsorgan. De menar att fenomenet grundas i att kvinnors könsorgan fortfarande är ett språkligt tabu, vilket kan få allvarsamma konsekvenser. Att det kvinnliga könsorganet är tabu leder till att kvinnor inte vet så mycket om sina könsorgan eftersom man inte vågar fråga varandra om hjälp. Det kvinnliga könsorganet är något som ska hållas gömt och inte talas om. Det leder till en osäkerhet hos kvinnor, vilket skulle kunna undvikas om normen försvinner (Godusevic & Persson 2014:7).

Det är, enligt mig, mycket intressant att tabun kring kvinnans könsorgan fortfarande lever kvar och att vi fortfarande har svårt att tala om något som är naturligt. Det är också intressant att tabun kring det kvinnliga könsorganet är större än för det manliga könsorganet. Alltså är

det ojämställda kring könen påtagligt synligt inom språket. Och det är dessa faktorer som kommer att utgöra grunden för uppsatsen.

1.1 Syfte

Syftet med undersökningen är att synliggöra vilka ord som används vid benämning av det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet, och om det finns några skillnader vid användning av orden. Jag vill också försöka ta reda på informanternas attityder kring ord för könsorganen, och vilka benämningar som används i specifika situationer. Syftet är också att undersöka om det finns någon benämning som uppfattas som neutral av undersökningens informanter.

- Vilka benämningar för det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet används av informanterna?
- I vilka situationer används benämningarna?
- Anser informanterna att de har något neutralt benämningsord för sina könsorgan?
- Vilka skillnader finns det mellan benämning av det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet?

1.2 Uppsatsens disposition

I nästa avsnitt kommer tidigare forskning om uppsatsens ämne att behandlas. En studie av Karin Milles som handlar om ord för det kvinnliga könsorganet kommer att presenteras. Därefter presenteras en studie av Margareta Svahn som berör skällsord och hur dessa kan urladdas. Senare behandlas tabu, överlexikalisering samt språkvård i feministisk anda. Efter detta presenteras några benämningar för det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet. I avsnitt 3 redovisas uppsatsens metod och material. I avsnittet diskuteras även för- och nackdelar med metoden. Resultatet av undersökningen presenteras i avsnitt 4 och diskuteras i avsnitt 5. Därefter följer en avslutande kommentar i avsnitt 6.

2 Bakgrund

I detta kapitel redogörs det för tidigare forskning av Margareta Svahn och Karin Milles. Därefter redogörs det för andra viktiga aspekter och begrepp inom uppsatsens ämne.

2.1 Tidigare forskning

Att det finns en mängd ord för könsorganen, men tillsynes inte ett neutralt sådant, är något som har intresserat forskare. En av dessa forskare är Karin Milles. Hon har i sin forskning samlat in och undersökt de många ord som finns för könsorgan. (Milles 2010:23 ff) Milles beskriver de mönster som finns i orden och hur de kan kopplas till ett samhällsperspektiv. Hon började med att samla in ord för pojkars och flickors könsorgan från förskollärare genom en enkät. I detta sammanhang framkom 70 synonymer för flickors könsorgan och 35 stycken för pojkars könsorgan. Milles fortsatte med sitt samlande på ord genom att konstruera nya enkäter som inte bara handlade om barns könsorgan. Dessa enkäter lät hon studenter besvara. För att komplettera den redan insamlade ordlistan frågade hon sedan sina kollegor om ord och gjorde sökningar på internet. Resultatet från hennes forskning är att hon kunde få fram 203 ord för det kvinnliga könsorganet och 223 ord för det manliga könsorganet utifrån sina enkäter. Det stora omfånget av ord förklarar hon med att könsorganen är känsligt och tabubelagt att tala om, vilket leder till att en mängd synonymer uppstår. Utifrån alla de insamlade orden har Milles sedan fortsatt sin forskning genom att hitta mönster mellan orden. Hon har bland annat hittat ord som är lånord, ord som är könsneutrala – alltså som används för både kvinnor och mäns könsorgan och ordpar såsom *snopp* och *snippa*. En del av orden är långa och en del är korta. Milles har också fått fram många långa sammansättningar av ord som till exempel *venusgropen* och *smultronstället*.

Det finns alltså en mängd olika ord för både det manliga könsorganet och det kvinnliga könsorganet. Men orden *kuk* och *fitta* är enligt Milles de mest igenkännbara. Hon menar att dessa är de vanligaste användningarna hos ungdomar. Dock tenderar de flesta att vid tal med en läkare eller med föräldrar anpassa språkbruket och håller sig till mer medicinska termer, såsom *penis* och *vagina* (Milles 2010:79). Sammanfattningsvis menar Milles att listan av ord kan göras lång vilket bottnar i det tabu som finns kring könsorganen som gör att vi ständigt är i behov av nya omskrivningar och ord (Milles 2010:35 ff).

Någon som också har intresserat sig för att forska kring ord är Margareta Svahn. Hon har i sin forskning undersökt hur nedsättande ord används. Hennes huvudsyfte är att försöka undersöka nedsättande benämningar utifrån symboliska och ideologiska konstruktioner. Alltså är samhällets stereotyper kring manligt och kvinnligt en stor del av Svahns undersökning. Vidare undersöker hon vilka mönster som finns i skällsorden och hur det negativa i ordet tar sig uttryck (Svahn 1999:10).

I denna undersökning konstaterar Svahn att många ord som åsyftar det kvinnliga könsorganet också används som skällsord. Ordet *fitta* används exempelvis som ett skällsord. Svahn har också kunnat dra slutsatser utifrån sin undersökning om att skällsord ofta angriper kvinnans sexualmoral. Ord som antyder att en kvinna är lösaktig finns alltså i mängder. Vidare förklarar Svahn ordet *fitta* utifrån begreppet *automatisering*. Med detta menas att ett led som ofta används förlorar sin ursprungliga innebörd så att betydelsen kommer att automatiseras. Alltså blir ledet så självklart att man kodar av en viss betydelse men man reflekterar inte över den ursprungliga innebörden (Svahn 1999:170). I Svahns material har hon kunnat se att könsordet *fitta* har börjat förlora sitt ursprungliga innehåll. Alltså menar Svahn att detta ord inte alltid avser det kvinnliga könsorganet. Hon ger exempel på olika sammansättningar såsom *surfitta* och *stinkfitta* som inte nödvändigtvis ger sexuella konnotationer (Svahn 1999:170). Svahn beskriver också att orden för könsorganen oftast är neutrala från början. Exempelvis är ordet *ollon* ett ord som från början var neutralt och har kommit att bli laddat. Detta kan bero på könsorganen är tabu och på så sätt förändras ordet till att vara negativt laddat (Svahn 1999:144).

Forskningarna av Milles och Svahn är relevanta för min egen undersökning och kommer alltså att fungera som en utgångspunkt för min analys av resultatet.

2.2 Språk och kön

Svahn har undersökt användningen av skällsord och varifrån dessa härstammar. Utifrån det använder hon några begrepp som är relevanta för föreliggande studie. Ett av dessa begrepp är *pejoriseringsprocess* vilket är en process som gör att ords betydelse förändras. I sin undersökning om skällsord har hon funnit att ett flertal ord har förlorat sin grundbetydelse för att få ett nedsättande innehåll. Svahn menar att kvinnor är särskilt utsatta för detta fenomen. Alltså härstammar många skällsord om kvinnor från neutrala ord. Och när ordet börjar associeras med kvinnor får det en negativ betydelse och ofta även en sexuell klang. Svahn menar att de manliga orden har behållit sin neutrala klang medan de kvinnliga orden har genomgått en pejoriseringsprocess. Det finns många spekulationer kring detta fenomen. En anledning till detta kan vara att det hela bottenar i att män är rädda för kvinnors övertag. Andra menar att detta inte är fallet då män inte bör vara rädda för kvinnor eftersom de redan har en överordnad position i samhället. Alltså menar de att det är just mäns överposition i samhället som bidrar till att kvinnoord ofta genomgår en pejoriseringsprocess (Svahn 1999:166).

Underordnade grupper tenderar att vara mer utsatta för nedvärderande ord än vad överordnade grupper i samhället är (Svahn 1999:29). Det är även synligt när man talar om det

manliga och kvinnliga könsorganet. Svahn anser att man inte kan jämställa ord för mannens könsorgan med ord för kvinnans, eftersom mannen inte förväntas att vara sexuellt tillgänglig, snarare tvärtom. Det står i kontrast med hur en kvinna förväntas att ”hålla på sig” sexuellt. I kränkande avsikt betyder det att skillnader mellan könen uppstår. Svahn ger exempel på uttrycket ”det är ingen stake i honom” där att ha stake är något positivt. Alltså uppfattas ord som associeras med det manliga könsorganet annorlunda jämfört med det kvinnliga könsorganet och dess ofta negativa konnotationer (Svahn 1999:144).

Likaså menar Milles att män och kvinnor kan ses som olika, där mannen är normen och kvinnan det avvikande. Och när det kommer till avsaknandet av ord för flickors och kvinnors könsorgan går historien långt tillbaka. Milles redogör för Sigmund Freuds beskrivning av den lilla flickans psykosociala utveckling där han menar att flickan är avundsjuk på att pojkar har en snopp. Alltså menar han att flickor lider av en penisavund. Denna teori har blivit starkt kritiserad världen över men är ändå intressant i detta perspektiv. När Freud beskriver flickans könsorgan använder han endast benämningen *organ*, vilket enligt en ordbok exempelvis kan vara ett hjärta eller en njure. Alltså är det inte ett specifikt ord för det kvinnliga könsorganet. Men varför erkänns inte kvinnors könsorgan på samma sätt som mäns? Milles diskuterar kring Freuds teori huruvida det kan ha att göra med synligheten av könen där flickans inte är lika synligt som pojkens. Dock borde man väl istället berätta för flickan att hon också har ett könsorgan så hon slipper lida av penisavund? Utifrån detta perspektiv ser man att kvinnor missgynnas och erkänns inte på samma sätt som männen. Detta blir alltså också synligt i språket. (Milles 2006:154).

2.3 Överlexikalisering, tabu och skam

När man diskuterar kring den uteblivna benämningen av det kvinnliga könsorganet dyker ofta begreppet *lexikal lucka* upp. Med en lexikal lucka menas att språket saknar ett ord för något som vi behöver omtala. Det kan dock inte vara fallet vid benämning av det kvinnliga könsorganet eftersom det finns många benämningar för begreppet. Det handlar istället om en *överlexikalisering*, alltså har begreppet många synonymer vilket kan böttna i att begreppet är tabubelagt. (Milles 2006:155). Karin Milles förklarar att om någonting är tabu betyder det att det är heligt eller förbjudet i samhället. Detta tabu kan handla om många olika områden och kan skifta mellan olika kulturer. Det kan bland annat röra sig om vad man får och inte får äta, hur man klär sig eller vem man får ha sex med. Man kan säga att de överordnade grupperna för tabu är kroppen, nakenheten, sexualiteten, födelsen och döden (Milles 2010:26). Ord som är problematiska eller tabubelagda handlar alltså ofta om sex, död eller naturalia. I fallet med

det uteblivna ordet för det kvinnliga könsorganet kan man konstatera att det har att göra med både sexualitet och urin, vilket är två områden som tillhör något känsligt i vårt samhälle.

Men hur blir ett ord problematiskt och tabubelagt? Lars-Gunnar Andersson menar att det sker genom spänningar i samhället vilket leder till att ord blir tabubelagda (Andersson 1985:82). Anledningen till att vissa ord är tabubelagda beror på att det är starkt, laddat eller kraftfullt på något sätt. Likaså förklarar Milles att när det finns många ord och uttryck för något så visar det att något är känsligt och tabubelagt. Något som är känsligt i många samhällen är könsorganen, vilka är omgärdade av många sociala regler. När ord är tabubelagda brukar de uppvisa en lång rad av synonymer. Alltså är det inget konstigt att det svenska språket har många ord för könsorganen då tabu och den språkliga censuren genererar i en massa nya ord (Milles 2010:26).

Språkliga tabun bidrar alltså till en rik ordflora. Det på grund av att när något är tabu måste man hitta ett nytt uttryck som kan användas i de situationer då man måste tala om det tabubelagda. Milles menar att det antagligen är på detta sätt som de många synonymerna för könsorganen har uppkommit. En del benämningar är egentligen endast omskrivningar, såsom *där nere* och *mellan benen*. Andra benämningar är eufemismer vilka kan ses som överdrivna, exempelvis *den väldige*, *familjejuvelerna* och *kärleksgrottan*. Ytterligare benämningar är förfulande omskrivningar, alltså dysfemismer. Det är ord som låter negativa, såsom *stinkpinne*, *slapptask* och *bakteriegrytan*. Huruvida något är förskönande eller förfulande bör ses till sammanhanget och språkbrukarens egna associationer och erfarenheter. Exempelvis anser många att ord som *fitta*, *kuk*, *dase*, *åderpåle* och *mutta* är negativa och fula medan andra anser att de är roliga och kraftfulla (Milles 2010:28).

Man kan säga att tabu är något som hänger ihop med begreppet *skam*. Brown redogör för detta begrepp i sin bok *Kvinnor och skam*, vilken behandlar en undersökning som genomförts med syfte att försöka förstå kvinnors skam. Brown menar att skam handlar om vilka vi är och om vårt beteende. Till skillnad från begreppet *skuld* så är skam något som fokuserar på vem man är istället för på vad vi har gjort (Brown 2008:38). Brown har genomfört en undersökning där hon har intervjuat kvinnor för att försöka förstå vad som är gemensamt för kvinnor som upplever skam. Kvinnorna som deltog i intervjuerna hade olika ursprung, ålder, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, tro, fysisk och psykisk hälsa samt olika familjeroller. Det Brown kunde se som en gemensam nämnare för den upplevda skammen för dessa kvinnor var förväntningarna av samhället. Förväntningarna föreskriver vilka vi ska vara, vad vi ska vara samt hur vi ska vara. Vidare beskriver Brown att förväntningarna av samhället, som orsakar skam, handlar om vad som förväntas av en kvinna. Från samhället förväntas en kvinna vara

unga, vackra och sexiga medan männen förväntas ha ett manligt utseende och beteende. Alltså kan man säga att skam har att göra med genus (Brown 2008:42 f.).

2.4 Språkvård i feministisk anda

Som tidigare nämnt sägs det ibland att det inte finns något neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet på samma sätt som *snopp* finns för män. I jämställdhetens namn har man försökt lansera ord för att benämna flickors könsorgan. Ett känt initiativ är lanseringen av ordet *snippa*. Detta initiativ är ett exempel på språkvård eller *language planning*, vilket kan beskrivas som ett försök att förändra ett språkligt beteende i samhället. Språkvård vid lanseringen av ett neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet ter sig annorlunda än vanlig språkvård, då den syftar till att förändra ett muntligt språkbruk. I vanliga fall brukar språkvård rikta sig till att förändra språket i skriftligt bruk. (Milles 2006:149). Milles beskriver att denna språkvårdsinsats också kan kallas för *språkhygien* eftersom icke språkvetare aktivt har velat påverka språkfrågan. I vanliga fall brukar det vara myndigheter eller liknande som driver en språkvårdsfråga. Men i fallet med *snippa* kan man se en mängd enskilda journalister som driver frågan. RFSU (riksförbundet för sexuell upplysning) har också tagit ett stort initiativ i frågan. Redan år 1992 anordnade RFSU en omröstning av vilket ord som bör användas för att benämna det kvinnliga könsorganet. Och i början av 2000-talet enades de om ordet *snäppan* som sedan kom att bli *snippan*. I Malmö har RFSU också drivit ett förskoleprojekt där ett av målen var att lansera ordet *snippa* som ett neutralt gemensamt ord för flickors könsorgan. (Milles 2006:156).

Språkvård sker aldrig utifrån ett tomt socialt rum, utan det är vanligast att det sker utifrån en social förändring. Milles menar att det därför inte är konstigt att feminismen, som är en stor social förändring i vår moderna tid, har bidragit med flera språkvårdsinsatser. I USA under 1960-1970-talet gav feministerna kraftig kritik till språkets roll i kvinnornas underordnade roll i samhället. Alltså har feminister ofta använt språket som måltavla. Kritiken delas in i tre huvudgrupper. Den första formen av kritik är samtalsstil mellan kvinnor och män. Det man talar om i denna kritik är huruvida män förtrycker kvinnor i samtalsituationer. Den andra kritiken ifrågasätter om det ens är möjligt för kvinnor att tala och skriva ett språk som skapats av och avsetts för män. Det man diskuterar inom denna kritik är om kvinnor är dömda till att tala eller skriva mäns språk. Den sista kritiken går ut på att belysa missgynnande förhållanden för kvinnor som speglas i språket. Man menar att språket skapar och speglar kvinnofientlighet (Milles 2006:151). Milles beskriver att den tredje kritiken kan anknytas till den så kallade Sapir & Whorf-teorin. Milles beskriver teorin på följande sätt:

Denna teori handlar om att språket är en bild av den sociala gruppens förståelse av verkligheten. Enligt teorin är språket inte så mycket en representation av verkligheten som något kraftigt påverkar hur vi ser och upplever den. (Milles 2006:151).

Man kan alltså säga att en feministisk analys av språket bidrar till att synliggöra hur kvinnor är underordnade männen och hur man ska finna strategier för att förändra detta.

Det ojämlika i språket finns på en semantisk och grammatisk grund i uppdelningen av manligt och kvinnligt. Det manliga får stå som det omarkerade och positiva medan det kvinnliga är det markerade och negativa (Milles 2006:152).

2.5 RFSU och urladdning

En del negativt laddade ord tenderar att förlora sin negativa betydelse. Detta definierar Svahn för *urladdning* vilket menas att man använder skällsord i positiva sammanhang för att på så vis göra dem neutrala. Vid detta tillvägagångssätt tar man ifrån andra användare kraften och laddar ur det negativa i orden. Man kan påstå att man erövrar orden. Svahn ger exempel på när invandrarungdomar i Stockholm började kalla sig själva och varandra för *svartskalle* så tog de en del av makten ifrån angriparna och erövrade ordet. Även när homosexuella män började använda ordet *bög* är ett exempel på urladdning (Svahn 1999:28).

RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) visar exempel på denna urladdning då de har valt att använda orden *kuk* och *fitta* för att benämna könsorganen. Dessa ord används ibland i kränkande avsikt och ses av många som grova skällsord. RFSU beskriver på sin hemsida att de tycker att orden *kuk* och *fitta* i grunden är positiva och att de är bra att använda eftersom de även inkluderar de yttre delarna av könet, vilket de menar att *slida* eller *vagina* inte gör. De menar också att det är bra att använda ord som är igenkännbara av alla, vilket de tycker att *kuk* och *fitta* är. De beskriver att det är vanliga ord som hänger ihop med sex och upphetsning. RFSU skriver också på sin hemsida att vi behöver flera olika ord för att benämna könsorganet eftersom de måste sättas in i dess passande sammanhang. När det kommer till *snippa* och *snopp* är det enligt RFSU ord som passar bäst för yngre barns kön, alltså innan puberteten. Men det viktigaste är att använda ord för könsorganen som man själv känner sig bekväm med (RFSU 2012).

3 Metod och material

Materialinsamlingen för undersökningen har genomförts med hjälp av ett enkätunderlag. I avsnittet kommer metoden att beskrivas mer ingående. I avsnitt 3.1 redogörs för enkäten och de frågor som informanterna fick besvara. Vidare beskrivs informanterna i avsnitt 3.2 och i 3.3 beskrivs genomförandet av undersökningen. Därefter, i avsnitt 3.4, presenteras de forskningsetiska principer som jag har tagit hänsyn till vid genomförandet av undersökningen. Slutligen redogörs de för- och nackdelar som finns för denna typ av metod.

3.1 Enkäten

En enkät bestående av 13 frågor delades ut till 63 gymnasieelever. Enkäten består av både slutna och öppna svar. Informanterna har alltså haft möjlighet att utveckla sina svar oberoende av fasta svarsalternativ. Tillvägagångssätt valdes på grund av att informanterna inte ska känna sig begränsade i sina svar utan har möjlighet att skriva vad de tycker och tänker. Enkäten består av två delar, där den första delen handlar om hur gymnasieelever benämner det kvinnliga könsorganet. Den andra delen fokuserar på det manliga könsorganet och hur de benämner det.

Den första enkätfrågan frågar efter vilket kön informanten har, det på grund av att materialet sedan ska kategoriseras utefter kön för att på så sätt se om det finns olikheter mellan könen. I den andra frågan efterfrågas vilka ord som helst används av informanterna när de talar om det kvinnliga könsorganet. I den tredje frågan får informanterna svara på vilka ord de helst inte använder när de talar om det kvinnliga könsorganet. Frågorna ställs för att i undersökningen ha möjlighet att kartlägga vilka ord som används och helst inte används. Den fjärde frågan handlar om vilket ord för det kvinnliga könsorganet informanterna helst använder i situationer när de talar med olika personer. De olika personerna är en kompis, en läkare/barnmorska, en mamma samt en pappa. Frågan ställs eftersom en av uppsatsens frågeställning är att se vilka ord som används i olika situationer samt om informanterna anpassar sig till samtalspartnern. Den femte frågan frågar om informanterna tycker att det är svårt att använda ord för att tala om det kvinnliga könsorganet. Fråga nummer sex är liknande då den frågar efter om informanterna tycker att det är jobbigt att tala om det kvinnliga könsorganet. Frågorna är ställda eftersom uppsatsen syftar till att ta reda på om det är svårt att tala om det kvinnliga könsorganet och om det anses vara tabubelagt. I fråga sju får informanterna besvara huruvida de tycker att det finns ett neutralt benämningssord för det

kvinnliga könsorganet. De ovanstående frågorna utgör del ett av enkäten där det kvinnliga könsorganet står i fokus.

I den andra delen används samma frågor som i del ett men här står istället det manliga könsorganet i fokus. Frågorna ställs på samma sätt eftersom uppsatsens syfte är att se om det finns några skillnader i hur man benämner det manliga könsorganet och det kvinnliga könsorganet.

3.2 Informanterna

Enkäten delades ut till 64 gymnasieelever på två skilda orter. Av dessa 64 informanter är 29 killar och 35 tjejer. En av enkäterna har räknats som bortfall då den inte var fullständig. Eftersom att könsfördelningen från början var ojämn delades enkäten ut till ytterligare 11 killar på en gymnasieskola i Sala för att jämna ut skillnaden och för att på så sätt få ett mer tillförlitligt material. Alltså har 63 informanter deltagit varav 29 är killar och 34 är tjejer.

Vid val av informanterna har jag inte tagit hänsyn till några andra faktorer än kön och ålder. Åldern på informanterna bör vara mellan 16 och 19 år eftersom de läser på gymnasiet. Att enkäten har delats ut på två olika gymnasieskolor är slumpvist utvalt och ska inte ha någon större betydelse för uppsatsens resultat.

3.2.1 Bortfall

En enkät i undersökning har jag räknat som bortfall då den bör ses som oseriös. Övriga enkäter har använts som material. En del informanter har inte svarat på alla frågor men dessa har jag valt att ange som ”vet inte” i tabellerna. 64 enkäter delades ut och efter att jag räknat bortfallet återstår 63 besvarade enkäter.

3.3 Genomförande av undersökningen

Ett flertal gymnasieskolor runt Uppsala kontaktades via mejl. Endast en gymnasieskola hade möjlighet att ta emot mig och denna besöktes omgående för att dela ut enkäten. På denna skola besvarades 52 enkäter. Eftersom könsfördelningen var ojämn beslutade jag att försöka dela ut enkäten till ytterligare manliga informanter. Då det var svårt att få möjlighet att dela ut enkäten i Uppsala valde jag att kontakta en gymnasieskola i Sala, vilket resulterade i att ytterligare 11 enkäter kunde delas ut till manliga informanter.

När enkäten delades ut valde jag att vara närvarande för att kunna förklara uppsatsens syfte, frågeställningar samt hur resultatet ska presenteras. Jag fanns även till hands om informanterna inte förstod någon del av enkäten.

3.4 Etiska principer

Vid genomförandet av en undersökning av denna typ bör man ha några etiska principer i åtanke. Vetenskapsrådet delar in de etiska principerna i fyra huvudkrav; *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* samt *nyttjandekravet*. Med informationskravet menas att man som forskare måste informera de deltagande i undersökningen om den aktuella forskningsuppgiftens syfte och metod. Det ska också tydligt framgå att det är frivilligt att delta i undersökningen samt att informanterna kan välja att avbryta en påbörjad undersökning. (Forskningsetiska principer 2002:7).

Samtyckeskravet är en regel som berör informantens rätt att själv bestämma över sin medverkan. Ibland kan samtycke från vårdnadshavare vara ett måste, exempelvis om informanten är under 15 år ska vårdnadshavare kontaktas. Denna etiska princip handlar också om att undersökningsdeltagarna inte får utsättas för påtryckningar eller påverkan att delta i undersökningen. De deltagande i undersökningen har även rätt att själva bestämma hur länge och på vilka villkor de deltar (Forskningsetiska principer 2002:9).

Den etiska principen som kallas för konfidentialitetskravet handlar om att forskaren ska kunna ge största möjliga konfidentialitet för de deltagande i undersökningen. Personuppgifterna ska behandlas med försiktighet så att obehöriga inte kan ta del av dessa. En forskare måste alltså åta åtgärder för att försvåra för utomstående att identifiera en deltagande individ (Forskningsetiska principer 2002:12).

Det fjärde huvudkravet, nyttjandekravet, handlar om att uppgifter som insamlats vid en undersökning endast får användas i forskningssyften. Uppgifter som insamlats får alltså inte användas eller utlånas för kommersiellt bruk eller icke-vetenskapliga syften. Likaså får inte personuppgifter som insamlats användas för beslut eller åtgärder som direkt påverkar den enskilde (Forskningsetiska principer 2002:14).

Jag har vid min undersökning tagit hänsyn till samtliga principer. Informationskravet tog jag hänsyn till då jag presenterade min undersöknings syfte, hur undersökningen ska gå till samt hur resultatet ska presenteras. Jag valde att inte beskriva undersökningens syfte ingående eftersom informanterna inte ska bli medvetna om den överlexikalisering som man kan påstå att det kvinnliga könsorganet har. Jag presenterade istället uppsatsens syfte kort och konkret. Samtyckeskravet tog jag hänsyn till då jag framhöll för informanterna att det var frivilligt att delta och att de kunde välja att avbryta undersökningen när de själva ville. Jag har även tagit hänsyn till konfidentialitetskravet då jag har lämnat informanterna anonyma. Ingen av informanterna kan på något sätt identifieras av en utomstående person. Den sista principen,

nyttjandekrav, har jag också tagit hänsyn till eftersom uppgifterna jag har insamlat endast kommer att användas i forskningssyfte.

3.5 Materialbearbetning

Materialbearbetningen har skett i flera steg. Först har de besvarade enkäterna kategoriseras utifrån informanternas kön. Tjejerna har tilldelats beteckningen T, exempelvis T2, och killarna K, exempelvis K2. Därefter har ord som används för att benämna det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet tagits ut från enkätsvaren. Även frekvensen av dessa ord har räknats ut. Därefter har de övriga mer slutna enkätsvaren, den kvantitativa delen, bearbetas genom att räkna antal och procentuell andel. När den kvantitativa delen bearbetats har en fördjupning av de mer öppna svaren, den kvalitativa delen, analyserats.

Nästa steg var att utforma tabeller där materialet ska uppvisas. De slutna svaren presenteras i tio tabeller som visar antal och procentuell andel. De öppna svaren har strukturerats upp med hjälp av en tabell som visar de utsagor som informanterna har gett.

3.6 Metodens för- och nackdelar

Det finns fördelar och nackdelar med den aktuella forskningsmetoden. Undersökningen har huvudsakligen ett kvantitativt tillvägagångssätt och fördelarna med det är att det erbjuder en metod som är systematisk och strukturerad. Man kan med hjälp av en kvantitativ undersökning få ett bredare perspektiv än med en kvalitativ undersökning. En nackdel med en kvantitativ undersökning är dock att man inte kan komma åt sitt material på djupet. Man kan som forskare få svårigheter att besvara frågor som *hur?* och *varför?*, vilket man kan få besvarat i en kvalitativ undersökning. (Lagerholm 2005:31). Det är inte ovanligt att komplettera en kvantitativ metod med en kvalitativ metod, vilket jag har gjort i min undersökning. På så sätt kompletterar jag en kvantitativ metod med en kvalitativ. Alltså kan undersökningens material erbjuda ett brett perspektiv men även ett djup.

Det finns även för- och nackdelar med att göra en enkät med öppna svar. En nackdel är att det krävs mer arbete från informanten och att denna måste engagera sig mer i enkäten, vilket kan anses som en jobbig situation. Dock är en fördel med öppna svar att oförutsedda svar kan framkomma när man lämnar mer utrymme till informanterna (Bryman 2011:243)

Undersökningens enkät hade även en del slutna svar. En nackdel med slutna svar är att de inte ger lika uttömmande svar såsom öppna svar kan ge. Ytterligare ett problem kan vara att informanterna missuppfattar och tolkar frågorna olika. En fördel med slutna svar är att de är lätta att bearbeta och att jämföra med andra faktorer (Bryman 2011:245)

3.6.1 Validitet

Ärligheten hos informanterna kan ha påverkat undersökningens validitet. Att undersöka ord för att benämna könsorgan kan vara jobbigt att tala om och det kan uppfattas som pinsamt av informanterna. Denna faktor kan ha gjort att informanterna inte har svarat helt sanningsenligt. Likaså finns det alltid en risk att informanterna svarar på frågorna på ett sätt som de tror att de förväntas att svara. Det kan i sin tur alltså ha kommit att påverka studiens relevans och giltighet.

4 Resultat

I detta kapitel presenteras undersökningens resultat i text och tabeller. Jag börjar med att redogöra för de slutna svaren i enkäten vilka presenteras i tio tabeller. Därefter presenteras de mer öppna svaren i två tabeller.

4.1 Resultat från undersökningens kvantitativa del

Den första enkätfrågan som presenteras är vilka ord som informanterna helst använder för att benämna det kvinnliga könsorganet. Därefter följer en tabell som visar vilka ord som helst används vid benämning av det manliga könsorganet. Därpå följer två tabeller som visar vilka ord informanterna inte vill använda när de talar om det kvinnliga och det manliga könsorganet. Efter dessa tabeller presenteras ytterligare två tabeller som visar vilka benämningar informanterna använder i olika situationer. Därefter presenteras resultatet från enkätfrågan som efterfrågade huruvida informanterna tycker att det är svårt att finna ord när de talar om könsorganen. De två sista tabellerna som presenteras i resultatkapitlet visar informanternas uppfattning om det finns neutrala benämningar för könsorganen.

4.1.1 Benämningar för det kvinnliga könsorganet

I tabellen nedan presenteras de ord som informanterna har uppgett i enkäten att de helst använder när de talar om det kvinnliga könsorganet. Jag har valt att presentera samtliga ord som framkom i undersökningen eftersom det är intressant att se hur många ord samt vilka ord som används av informanterna. I enkätfrågan hade informanterna utrymme att skriva flera ord som de helst använder, alltså inte bara ett ord. Sammanlagt uppkom 38 ord som informanterna använder för att benämna det kvinnliga könsorganet. Fem av informanterna har svarat att de inte vet hur de ska benämna könsorganet. Resultatet i tabell 1 presenteras i antal och procentuell andel.

Tabell 1. Ord som informanterna använder för att benämna det kvinnliga könsorganet. Antal och procentuell andel

Benämningar för det kvinnliga könsorganet	Antal	Andel i procent
Fitta	40	63
Fiffi	19	30
Vagina	18	29
Underlivet	13	21
Slida	8	13
Mutta	7	11
Snippa	7	11
Muffen	5	8
Pussy	3	5
Vejejeje	2	3
Mus	2	3
Pulla	2	3
”Den där nere”	2	3
Framstjärt	2	3
Firi	2	3
”Du vet vad”	1	2
”Mellan benen”	1	2
Punani	1	2
Fiffiloininen	1	2
Murvie	1	2
Livmoder	1	2
”Tjejens hm-hm”	1	2
”Nedre fram”	1	2
Pippi	1	2
Bäver	1	2
Vitto	1	2
Blodig bäver	1	2
Kussimurra	1	2
Muffla	1	2
Hallongrotta	1	2
Skatten	1	2
Filiari	1	2
Prinsessan	1	2
Murv	1	2
”Nedre regionen”	1	2
Ameik	1	2
Pirogen	1	2
Fiddy	1	2
Vet inte	5	8

I tabell 1 kan man utläsa att benämningen *fitta* (63 %) är vanligast förekommande hos informanterna. Det är intressant eftersom ordet kan uppfattas som negativt laddat av många människor. En anledning till att ordet används så frekvent kan vara att RFSU har valt att

använda denna benämning på sin hemsida och på föreläsningar. Alltså kan en urladdning av ordet ha skett vilket gör att informanterna känner sig trygga att använda benämningen.

Man kan även se att ordet *fiffi* (30 %) är etablerat bland informanterna. Det är svårt att veta vart detta ord härstammar ifrån och vid en sökning av detta ord i SAOB finner man ingen träff. Det närmaste ordet är *fiffig* vilket kan förklaras med synonymerna *påhittig*, *listig*, *fyndig* och *klipisk* (SAOB 2015). Men om dessa ord har något samband är svårt att avgöra. Dock finner man ordet *fiffi* när man gör en vanlig Google-sökning och påträffar då att ordet är uttryck för det kvinnliga könsorganet.

Vidare kan man utifrån tabellen se att 18 (29 %) av informanterna har svarat att de helst använder ordet *vagina* vid tal om det kvinnliga könsorganet. Man kan säga att denna benämning kan ses som en medicinsk term vilket även RFSU bekräftar. De väljer att använda denna benämning för det kvinnliga könsorganet i mer kliniska sammanhang.

Utifrån tabellen kan man utläsa att många av informanterna (21 %) väljer att kalla det kvinnliga könsorganet för *underliv*. Ordet *underliv* refererar inte endast till det kvinnliga könsorganet utan benämner även det manliga. På UMO (din ungdomsmottagning på nätet) används benämningen *underliv* när både det manliga och det kvinnliga könsorganet beskrivs och omtalas (UMO 2015). Därför kan man inte påstå att detta ord är enbart till för det kvinnliga könsorganet.

13 % av informanterna väljer att benämna könsorganet med ordet *slida*. Det är intressant eftersom ordet *slida* inte inkluderar hela det kvinnliga könsorganet. Det är endast en del kvinnans inre könsorgan som kallas för *slida*. Detta står även beskrivet i SAOL: ”del av könsorgan för kvinnor” (SAOL 2015).

Vidare kan man se att det finns två lånord från engelskan, nämligen *pussy* och *vejeje*. Detta kan eventuellt vara en ledtråd till att det är problematiskt att benämna det kvinnliga könsorganet vilket gör att man lånar in ord, eftersom man känner att inga av de svenska benämningarna fungerar bra.

Man kan även se utifrån tabellen att benämningen *snippa* inte är så etablerad hos informanterna. Detta kan bero på att ordet *snippa* syftar till små flickors könsorgan och inte till yngre/äldre kvinnors könsorgan. Detta är inget konstigt då lanseringen av benämningen främst var riktad till förskolor och ordet har säkerligen därför inte vunnit mark hos gymnasieeleverna.

Det finns också sex exempel på omskrivningar, ”den där nere”, ”du vet vad”, ”mellan benen”, ”tjejens hm-hm”, ”nedre fram” och ”nedre regionen”. När sådana uttryck används kan

det tyda på att ett föremål är tabubelagt då de väljer att ”gå runt” ordet. Man känner att det på något sätt blir lättare att tala om ämnet om man inte säger det direkta ordet.

4.1.2 Benämningar för det manliga könsorganet

I tabell 2 presenteras de ord som informanterna har uppgett i enkäten att de helst använder när de talar om det manliga könsorganet. Samtliga ord från enkäten presenteras i nedanstående tabell. Sammanlagt angavs 15 benämningar för det manliga könsorganet. Tre av informanterna har skrivit att de inte vet hur de ska benämna det manliga könsorganet.

Resultatet i tabell 2 presenteras i antal och procentuell andel.

Tabell 2. Ord som informanterna använder för att benämna det manliga könsorganet. Antal och procentuell andel

Benämningar för det manliga könsorganet	Antal	Andel i procent
Kuk	42	67
Penis	33	52
Snopp	29	46
Dase	7	11
Pung	6	10
Snase	5	8
Balle	4	6
Kissepinne	2	3
Snorre	2	3
Pitt	1	2
Dick	1	2
Bäret	1	2
Åderpåle	1	2
Snabel	1	2
”Tredje benet”	1	2
Vet inte	3	5

I tabell 2 ser man att den vanligaste förekommande benämningen hos informanterna för det manliga könsorganet är *kuk* (67 %). Ordet kan, liksom ordet *fitta*, ses som grovt och ibland nedsättande. Att många av informanterna väljer att använda detta ord kan ha att göra med att RFSU har valt att använda benämningen. På så sätt kanske inte informanterna uppfattar att ordet är negativt laddat.

Det näst vanligaste ordet hos informanterna för det manliga könsorganet är *penis*. 52 % av informanterna har skrivit att de brukar använda denna benämning när de talar om det manliga könsorganet. Dock kan detta ord, liksom *vagina*, uppfattas som ett kliniskt ord som vanligtvis används vid mer formella situationer.

Därefter kan man se att benämningen *snopp* (46 %) används frekvent av informanterna. Detta ord kan av många uppfattas som barnsligt och det går hand i hand med benämningen *snippa*. RFSU väljer att använda denna benämning när de talar om unga pojkars könsorgan.

10 % av informanterna väljer att kalla det manliga könsorganet för *pung*. Dock inkluderar denna benämning inte hela könsorganet, utan endast ”hudsäcken som omger testiklarna”.

I tabellen kan man se att informanterna har uppgett benämningarna *åderpåle*, *kissepinne*, *snabel* och *tredje benet*. Detta är enligt Milles metaforiska anspelningar på könsorganets form (Milles 2006:166). I tabellen kan man dock inte finna några ord som är liknelser med hjältar, djur, verktyg eller vapen, vilket är vanligt förekommande vid benämning av det manliga könsorganet (Milles 2006:166).

4.1.3 Ord som helst inte används för det kvinnliga könsorganet

I enkäten fick informanterna svara på vilka ord de väljer att inte använda när de talar om det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet. I denna fråga hade informanterna möjlighet att skriva flera ord de inte vill använda. I de två kommande tabellerna presenteras svaren från dessa frågor. Jag har valt att endast presentera sex ord för respektive könsorgan som helst inte används av informanterna. 15 av informanterna har svarat att de inte vet vilket ord de helst inte skulle använda. I tabell 3 presenteras ord som helst inte används vid benämning av det kvinnliga könsorganet. Resultatet presenteras i antal och procentuell andel.

Tabell 3. Ord som informanterna inte vill använda vid benämning av det kvinnliga könsorganet. Antal och procentuell andel

Benämningar	Antal	Andel i procent
Fitta	19	30
Snippa	13	21
Mus	8	13
Vagina	6	10
Framstjärt	4	6
Slida	4	6
Vet inte	15	24

I tabell 3 kan man se vilka ord informanterna helst inte använder när de talar om det kvinnliga könsorganet. Den benämning de helst inte använder är *fitta* (30 %). Detta är intressant eftersom många av informanterna helst använder detta ord (tabell 1). Eventuellt kan en förklaring till detta vara att ordet fortfarande är problematiskt, fastän det av några ses som neutralt.

Snippa är också ett ord som inte föredras av en del av informanterna. 21 % uppger att de inte skulle använda ordet när de talar om det kvinnliga könsorganet. Kanske beror det på att ordet kan kännas barnsligt då det främst används för yngre flickor. Man kan också se utifrån tabellen att 24 % av informanterna har svarat att de inte vet vilket ord de inte skulle använda.

4.1.4 Ord som helst inte används för det manliga könsorganet

I tabell 4 presenteras informanternas svar på enkätfrågan om vilka ord de helst inte använder för att tala om det manliga könsorganet. Sex ord presenteras i antal och procentuell andel. 22 av informanterna har svarat att de inte vet vilket ord de helst inte skulle använda.

Tabell 4. Ord som informanterna inte vill använda vid benämning av det manliga könsorganet. Antal och procentuell andel

Benämningar	Antal	Andel i procent
Kuk	15	24
Snopp	14	22
Penis	6	10
Inget	3	5
Pillesnopp	2	3
Snabel	2	3
Vet inte	22	35

I tabell 4 kan man utläsa att det ord som de flesta av informanterna inte vill använda för att benämna det manliga könsorganet är *kuk*. På samma sätt som med det kvinnliga könsorganet är det också det ord informanterna helst använder för att benämna det manliga könsorganet. Även här kan förklaringen vara att ordet *kuk* fortfarande är negativt laddat men att alla informanter inte uppfattar det på samma sätt. För en del kanske detta ord är neutralt och att det känns bekvämt att använda.

På andra plats kommer ordet *snopp* vilket 10 % av informanterna har uppgett att de helst inte använder. Ordet *snopp* kan uppfattas som något barnsligt att använda, och enligt RFSU passar det bäst att använda för unga pojkars kön. Det tredje ordet informanterna helst inte använder är *penis* vilket kan ses som för medicinskt att använda i vardagliga samtalssituationer.

Tre av informanterna har svarat att det inte finns något ord de inte skulle använda. Detta är intressant eftersom dessa informanter alltså tycker att man kan använda alla benämningar för det manliga könsorganet. Alltså att alla ord fungerar bra för att benämning. Man kan också se att 35 % av informanterna har svarat att de inte vet vilket ord de inte skulle använda. Detta är en skillnad med det kvinnliga könsorganet där 25 % inte visste vad de inte skulle använda.

Kanske kan förklaringen vara att det är lättare att finna ord som man inte skulle använda för det kvinnliga könsorganet än för det manliga. Kanske synliggör detta att det kvinnliga könsorganet är mer tabubelagt än vad det manliga könsorganet är.

4.1.5 Benämningar för det kvinnliga könsorganet i olika situationer

I de två nedanstående tabellerna presenteras svaren på enkätfrågorna som efterfrågade vilka ord informanterna helst använder i olika situationer. Informanterna fick svara på vilket ord de använder för könsorganen när de talar med en kompis, en läkare/barnmorska, en mamma och en pappa. I tabell 5 presenteras svaren som visar vilka ord som används när informanterna talar om det kvinnliga könsorganet i olika situationer. Jag har valt att presentera tre ord från varje situation som var mest frekventa. Resultatet presenteras i antal.

Tabell 5. Benämningar för det kvinnliga könsorganet som används vid specifika situationer. Antal

Situation	Ord	Antal
En kompis	Fitta	36
	Underliv	7
	Fiffi	5
	Vet inte	4
En läkare/barnmorska	Vagina	25
	Underliv	21
	Slida	6
	Vet inte	7
En mamma	Fitta	18
	Underliv	12
	Slida	6
	Vet inte	11
En pappa	Fitta	12
	Underliv	11
	Vagina	5
	Vet inte	16

I tabell 5 kan man se att i samtalssituationer med en kompis används helst benämningen *fitta* för det kvinnliga könsorganet. Vidare kan man se att benämningen skiftar till ordet *vagina* när informanterna talar med en läkare/barnmorska. Detta ter sig inte konstigt eftersom benämningen är en medicinsk term som kan kännas mer formell. Vid tal med en mamma eller en pappa använder informanterna ordet *fitta*. Detta är intressant eftersom ordet fortfarande kan ses som negativt laddat och ibland kränkande. Det är också intressant att se att många av

informanterna väljer att använda benämningen *underliv* i samtliga situationer. Som tidigare nämnt är inte detta ord endast avsett för det kvinnliga könsorganet utan det manliga könsorganet räknas också in i denna benämning. Sammanfattningsvis kan man utifrån denna tabell se att informanterna tenderar att anpassa sitt tal efter den givna situationen.

4.1.6 Benämningar för det manliga könsorganet i olika situationer

I tabell 6 presenteras de benämningar för det manliga könsorganet som används i specifika situationer. Dessa situationer är tal med en kompis, en läkare/barnmorska, en mamma och en pappa. Tre benämningar i varje situation presenteras i antal i tabellen nedan.

Tabell 6. Benämningar för det manliga könsorganet som används vid specifika situationer.
Antal

Situation	Ord	Antal
En kompis	Kuk	37
	Snopp	13
	Balle	4
	Vet inte	5
En läkare/barnmorska	Penis	34
	Snopp	18
	Kuk	3
	Vet inte	7
En mamma	Snopp	19
	Penis	15
	Kuk	11
	Vet inte	13
En pappa	Snopp	18
	Penis	15
	Kuk	10
	Vet inte	15

I tabell 6 kan man se att 37 informanter helst använder benämningen *kuk* när de talar med kompisar. Vidare skiftar detta ord till *penis* när de talar med en läkare/barnmorska. RFSU har valt att använda denna benämning i mer formella sammanhang och ordet *kuk* i mer informella situationer. Alltså kan benämningen *penis* beskrivas som en medicinsk term. I samtalsituationer med en mamma eller en pappa väljer informanterna att använda benämningen *snopp*. Kanske väljer de denna benämningen eftersom den känns mer neutral än vad ordet *kuk* gör, vilket de istället använder när de talar med en kompis. Sammanfattningsvis

kan man se att informanterna anpassar sig och använder olika benämningar för den givna samtalssituationen.

4.1.7 Svårigheter att benämna det kvinnliga könsorganet

I enkäten fick informanterna svara på om de tycker att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet. De fick välja mellan svarsalternativen ”ja”, ”nej” och ”vet inte”. I tabell 7 och 8 presenteras resultatet av denna fråga. Resultatet presenteras i antal och procentuell andel.

Tabell 7. Informanternas svar angående huruvida de tycker att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet. Antal och procentuell andel

	Antal	Andel i procent
Ja	13	20
Nej	40	64
Vet inte	10	16

Utifrån tabell 7 kan man utläsa att endast 20 % av informanterna tycker att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet. 64 % tycker inte att det är svårt att använda ord när de talar om könsorganet och 16 % har svarat att de inte vet. Resultatet är intressant eftersom det sammanlagt uppkom 38 benämningar för det kvinnliga könsorganet i enkätsvaren.

Anledningen till detta förklarar Milles utifrån tabuteorin. Kvinnors sexualitet är mer tabubelagd än mäns vilket leder till en högre grad av överlexikalisering. Detta diskuterar Milles om att det kan bero på att det inte finns något etablerat ord för kvinnors könsorgan såsom det gör för det manliga. Detta leder till att en större variation och tillfälliga nybildningar uppkommer (Milles 2006:165). Utifrån detta kunde man förvänta sig att enkätsvaren skulle te sig annorlunda.

4.1.8 Svårigheter att benämna det manliga könsorganet

I tabell 8 presenteras resultatet av frågan om informanterna tycker att det är svårt att benämna det manliga könsorganet. Resultatet presenteras i antal och procentuell andel.

Tabell 8. Informanternas svar angående huruvida de tycker att det är svårt att benämna det manliga könsorganet. Antal och procentuell andel

	Antal	Andel i procent
Ja	6	9
Nej	52	83
Vet inte	5	8

I den ovanstående tabellen kan man utläsa att endast 9 % tycker att det är svårt att benämna det manliga könsorganet. 83 % tycker inte att det är svårt att benämna könsorganet och 8 % har svarat att de inte vet. Man kan se att det är en viss skillnad från tabell 7 där informanterna fick svara på om de tycker att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet. Där tyckte 20 % av informanterna att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet vilket är mer än det dubbla antal för svårigheter att benämna det manliga könsorganet (9 %). Alltså ser man en viss tendens till att det är svårare att benämna det kvinnliga könsorganet än vad det är att benämna det manliga. Man kan också se att det är dubbelt så många som har svarat ”vet inte” när det handlar om det kvinnliga könsorganet (16 %) jämfört med när det handlar om det manliga könsorganet (8 %). Detta kan eventuellt synliggöra att det är svårare att tala om det kvinnliga könsorganet.

4.1.9 Neutrala ord för det kvinnliga könsorganet

I enkäten fick informanterna svara på om de tycker att det finns neutrala benämningar för det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet. I de två nedanstående tabellerna presenteras resultatet av denna fråga. I tabell 9 presenteras svaren angående om det finns någon neutral benämning för det kvinnliga könsorganet i antal och procentuell andel.

Tabell 9. Informanternas svar angående huruvida de tycker att det finns ett neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet. Antal och procentuell andel

	Antal	Andel i procent
Ja	27	43
Nej	30	48
Vet inte	6	9

I denna tabell ser vi att 43 % av informanterna tycker att det finns ett neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet. 48 % anser att det inte finns något ord som är neutralt. 9 % av informanterna har svarat ”vet inte”. Vid närmare kategorisering av enkäterna påträffades ett intressant resultat på denna enkätfråga. Endast 6 av de manliga deltagande svarade att de inte tycker att det finns ett neutralt benämningssord. De övriga 23 manliga deltagande svarade att de tycker att det finns ett neutralt ord för det kvinnliga könsorganet. Det är alltså flest tjejer i undersökningen som uppfattar att det är problematiskt och att det kan vara svårt att hitta ord när man talar om könorganet.

4.1.10 Neutrala ord för det manliga könsorganet

I tabell 10 presenteras resultatet angående om informanterna tycker att det finns någon neutral benämning för det manliga könsorganet. Resultatet presenteras i antal och procentuell andel.

Tabell 10. Informanternas svar angående huruvida de tycker att det finns ett neutralt benämningsord för det manliga könsorganet. Antal och procentuell andel

	Antal	Andel i procent
Ja	40	63
Nej	18	29
Vet inte	5	8

I tabell 10 ser vi att 63 % av informanterna tycker att det finns ett neutralt benämningsord för det manliga könsorganet. 29 % tycker att det inte finns ett neutralt ord och 8 % har svarat ”vet inte”. Om vi jämför detta resultat med den föregående tabellen (tabell 9) ser vi skillnader. 48 % av informanterna tycker att det inte finns ett neutralt benämningsord för det kvinnliga könsorganet. I tabell 10 ser vi att 29 % inte tycker att det finns ett neutralt benämningsord. Alltså ser vi en ganska stor skillnad mellan svaren vilket synliggör att det är svårare att använda neutrala ord för det kvinnliga könsorganet än vad det är för det manliga.

4.2 Resultat från de öppna svaren

I enkäten fanns det utrymme till att svara mer öppet och utvecklat. I denna del presenteras informanternas utsagor som handlar om deras uppfattningar angående benämning av könsorganen. Först presenteras utsagorna om det kvinnliga könsorganet därefter presenteras informanternas uttalanden om det manliga könsorganet.

4.2.1 Informanternas kommentarer om det kvinnliga könsorganet

Tabell 11. Informanternas uttalande i enkäten angående det kvinnliga könsorganet.

Informanter	Informanternas uttalanden
Informant T1	”Man vet inte vad andra anser om ens ordval angående organet.”
Informant T2	”Det blir stelt för man vet ej vad den andre föredrar att kalla det”
Informant T4	”Det känns ofta lite oanständigt eller perverst.”
Informant T6	”Pinsamt att säga vissa ord.”
Informant T7	”Jag tycker att slida är ett neutralt ord.”
Informant T8	”Jag tycker att de flesta ord för det låter fult.”
Informant T8	”Det finns så många saker man kan kalla det så det känns inte som något kan vara neutralt.”
Informant T11	”Underlivet tycker jag känns neutralt.”
Informant T15	”Allt låter så konstigt och det låter typ fel.”
Informant T15	”Alla ord är oseriösa.”
Informant T19	”Det känns konstigt och onaturligt på något sätt.”
Informant T26	”Underliv. Tycker det låter mest neutralt. Aldrig hört det inom ”skämt” och sarkasm eller som kränkande.”
Informant T27	”Det finns inget ”officiellt” ord på samma sätt som för snopp.”
Informant T27	”Inte ett specifikt. Fitta är negativt laddat, fiffi, muff, prinsessa låter lite oseriöst och vagina låter så akademiskt.”
Informant T28	”När det gäller anatomi/fysiologi finns det ett neutralt ord.”
Informant T34	”Alla låter så oseriösa.”
Informant K11	”Till äldre skulle jag inte använda fitta eftersom det kan vara nedsättande.”
Informant K18	”Vagina och andra medicinskt korrekta ord anser jag neutrala.”

I tabellen ovan ser vi flera utsagor från informanterna angående det kvinnliga könsorganet. Vi ser utifrån informant T1, T2 och K11 att en anpassning av ord till talaren sker. K11 menar till exempel att han aldrig skulle använda benämningen *fitta* till äldre personer eftersom det kan uppfattas som nedsättande. Utifrån informant T1 och T2 upplever man en problematik vid ordval eftersom man inte vet vilket ord samtalspartner föredrar för det kvinnliga könsorganet.

Utsagorna från informant T4 och T6 visar hur det kan vara besvärligt att tala om det kvinnliga könsorganet. Informant T4 menar att det känns oanständigt och perverst att tala om könsorganet. Och likaså beskriver informant T6 att det kan kännas pinsamt att säga vissa ord. Informant T19 tycker till och med att det känns konstigt och onaturligt att tala om det kvinnliga könsorganet. Vidare kan vi se att informant T8 och T15 tycker att det inte finns några bra ord för det kvinnliga könsorganet eftersom de flesta låter fult och fel. Likaså

beskriver informanterna T34 och T15 att de tycker att alla ord för det kvinnliga könsorganet låter oseriösa.

Vidare beskriver informanternas utsagor huruvida de uppfattar att det finns ett neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet. Informant T27 tycker inte att det finns ett neutralt ord för könsorganet. Hon menar att benämningen *fitta* är negativt laddat, *fiffi*, *muff* och *prinsessan* är oseriösa och att *vagina* låter för akademiskt. Likaså tycker informant T8 att det inte finns något neutralt ord. Hon menar att det finns många synonymer för könsorganet och att det på så sätt inte kan finnas någon neutral benämning. Informant T19 tycker inte att det finns ett lika neutralt ord för det kvinnliga könsorganet såsom *snopp* används för mäns könsorgan.

Informant T28 och K18 uppfattar att det inom vissa situationer finns ett neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet. De anser båda att medicinska termer är neutrala. Informant K18 tycker att *vagina* är neutralt då det används inom anatomi. Vidare kan man se att informant T26 och T11 tycker att benämningen *underliv* är neutral. Dock som tidigare har nämnts i denna uppsats är inte detta ett ord som är specifikt till för det kvinnliga könsorganet utan inkluderar även till det manliga. På ett liknande sätt kan vi se att informant T7 tycker att benämningen *slida* är ett neutralt ord. Ordet *slida* innefattar nämligen inte hela det kvinnliga könsorganet utan bara en del av det.

4.2.2 Informanternas kommentarer om det manliga könsorganet

Tabell 12. Informanternas uttalande i enkäten angående det manliga könsorganet.

Informanter	Informanternas uttalanden
Informant T2	”Man vet ej vad den andre föredrar att kalla det.”
Informant T7	”Ibland kan ordet kuk vara fel.”
Informant T15	”Inte lika svårt som med de kvinnliga orden.”
Informant T15	”Alla låter konstiga.”
Informant K16	”Det är pinsamt att prata om det.”
Informant T25	”Man vet inte om andra kan reagera negativt på vilket ord man använder.”
Informant T26	”Känns som att jag känner till fler synonymer till kvinnans könsorgan. Snopp och penis känns lite löjligt dvs. inte så neutralt.”
Informant T27	”Jag tycker att penis kan låta för akademiskt och stelt.”

I enkäten fanns det betydligt mindre utsagor om det manliga könsorganet. Kanske beror det på att det är lättare att tala om det manliga könsorganet. Informant T15 menar i alla fall att det inte är lika svårt att använda ord för det manliga könsorganet som det är för det kvinnliga.

Likaså beskriver informant T26 att hon känner till fler synonymer för det kvinnliga könsorganet än för det manliga. Att det finns fler ord för det kvinnliga könsorganet synliggör ett tabu. Informant T26 menar dock att benämningarna *snopp* och *penis* kan kännas lite löjliga och att de på så sätt inte är så neutrala. Likaså tycker informant T15 att alla ord för det manliga könsorganet låter konstiga. Informant K16 tycker att det är pinsamt att tala om det manliga könsorganet.

Vidare kan vi utifrån informanternas utsagor se att de även här anpassar ordvalen utefter samtalsituation. Informant T2 beskriver att man inte vet vad ens samtalspartner föredrar att använda för ord. Informant T7 beskriver att benämningen *kuk* kan vara fel att använda inom vissa situationer. Likaså ser vi utifrån informant T25 att det kan vara problematiskt att tala om det manliga könsorganet eftersom man inte vet hur ens samtalspartner ska reagera på ens ordval.

5 Sammanfattning och diskussion

I detta kapitel kommer resultatet av undersökningen att diskuteras och reflekteras med avstamp från tidigare forskning. Uppsatsens frågeställningar lyfts fram och besvaras.

5.1 Benämningar som används

Uppsatsens första frågeställning var att försöka besvara vilka benämningar för det kvinnliga och det manliga könsorganet som används av gymnasieelever. Resultatet från enkäten visar att informanterna helst använder benämningarna *fitta* för det kvinnliga könsorganet och *kuk* för det manliga könsorganet. Utifrån enkäten kunde man även se att informanterna helst inte använder orden *fitta* och *kuk*.

Det är intressant att just dessa ord används av informanterna för att benämna könsorganen. Detta är nämligen ord som enligt många kan användas som skällsord och i negativa situationer. Svahn menar att ordet *fitta* kan ha automatiseras, alltså att ordet har förlorat sin ursprungliga betydelse (1999:170). Men i detta sammanhang bör man nog istället tala om en urladdning av orden. Enligt Svahn kan ett ord förlora sin negativitet om man börjar använda det i positiva sammanhang. Man erövrar på så sätt ordet från det nedsättande uttryck som finns (Svahn 1999:28). Detta kan eventuellt benämningarna *fitta* och *kuk* vara exempel på. RFSU har valt att använda dessa benämningar när de talar om vuxna människors könsorgan då de inte anser att det finns någon negativ laddning i orden. Vidare kan RFSUs positiva inställning till *kuk* och *fitta* förts vidare till undersökningens informanter. RFSU är nämligen

ett förbund som många unga människor möter när det handlar om sexualitet och hälsa. Dessa faktorer kan visa prov på att benämningarna *fitta* och *kuk* genomgått en urladdning.

Resultatet visade dock också att benämningarna *kuk* och *fitta* är de ord som informanterna helst inte använder när de talar om könsorganen. I den kvalitativa delen av undersökningen beskrev informant T27 att hon anser att *fitta* är negativt laddat och att det är svårt att finna ett ord man kan använda. Utifrån informant K11 kan man se att han inte väljer att använda ordet *fitta* till äldre personer eftersom det kan anses vara kränkande. Utifrån detta ser vi att det inte är helt sant att ordet har genomgått en urladdning. En viss osäkerhet kring ordet och när man ska använda det finns. Likaså ser man att informant T7 tycker att ordet *kuk* kan vara fel ibland. Det vittnar också om en osäkerhet kring när det anses vara korrekt att använda denna benämning.

Andra benämningar som hade en hög förekomst för det kvinnliga könsorganet var *fiffi*, *vagina*, *underliv* och *slida*. Dock fanns det flera av informanterna som ansåg att det inte var ett bra ord att använda vid tal om könsorganet. Informant T27 anser att det är svårt att finna ett bra ord för det kvinnliga könsorganet eftersom ”fiffi, muff, prinsessa låter lite oseriöst och vagina låter så akademiskt”. Utifrån detta ser vi problematiken kring att använda ett ord som inte låter oseriöst. Benämningen *vagina* används ofta inom mer medicinska situationer vilket gör att den inte alltid känns naturlig att använda i mer vardagliga samtal. Likaså kan man ifrågasätta benämningen *slida* eftersom ordet inte innefattar hela det kvinnliga könsorganet utan endast en del utav detta. På samma sätt kan man inte påstå att ordet *underliv* refererar direkt till det kvinnliga könsorganet utan det manliga könsorganet innefattas också inom denna benämning. Utifrån det ser vi att de benämningar som används starkt går att ifrågasättas med tanke på att deras funktion inte alltid fungerar i alla sammanhang.

För det manliga könsorganet var, förutom *kuk*, de vanligaste benämningarna *penis* och *snopp* i undersökningen. På samma sätt som benämningen *vagina* kan ordet *penis* ses som en medicinsk term som helst inte används i vardagliga samtal. Det är uppfattning av informant T27 som anser att benämningen *penis* kan ”låta för akademiskt och stelt”. Vidare tycker informant T26 att även benämningen *snopp* kan låta oseriöst och barnsligt. Utifrån RFSUs hemsida kan man bekräfta detta eftersom de väljer att kalla yngre pojkars könsorgan för *snopp* och yngre flickors könsorgan för *snippa*. Alltså kan dessa benämningar låta barnsliga och de fungerar därför inte så bra för att benämna vuxna människors könsorgan.

Vidare kan man utifrån undersökningens resultat se att det var många ord som framkom för könsorganen. Utifrån enkäten uppkom 38 ord för det kvinnliga könsorganet och 15 ord för det manliga könsorganet. Det höga antalet ord kan ha att göra med det tabu som finns kring

att tala om könsorganen och kan förklaras med begreppet överlexikalisering. När något har många synonymer brukar det vanligtvis botten i att begreppet är tabubelagt (Milles 2006:155). Milles fick på liknande sätt fram detta resultat i sin mer omfattande undersökning. Där framkom 203 ord för det kvinnliga könsorganet och 223 ord för det manliga könsorganet. Denna stora ordsamling menar Milles beror på att det tabu som finns kring könsorganen gör att vi ständigt behöver nya omskrivningar och ord. Så bör också fallet ses i denna undersökning. Tabu kring könsorganen tycks göra att informanterna blir osäkra och tvekande kring vilka ord de ska använda för att benämna könsorganen. Det kan man se utifrån den kvalitativa delen där informanterna K16 och T6 menar att det känns pinsamt att tala om könsorganen. Informant T19 menar till och med att det känns ”onaturligt och konstigt” att tala om könsorganen. Det bör ses utifrån det tabu som finns i dagens samhälle om könsorganen. Som jag även nämner i min inledning så kan detta tabu få konsekvenser eftersom den i det stora hela leder till att människor inte vet så mycket om sina könsorgan då de inte vågar fråga varandra om hjälp. Detta tabu leder sedan till en rik ordflora för könsorganen.

Vidare kan man se att ett tabu kring de omskrivningar som informanterna uppgav, alltså såsom ”den där nere”, ”du vet vad”, ”mellan benen” och ”nedre fram”. När något är tabubelagt väljer man ofta att ”gå runt ordet” eftersom det kan kännas jobbigt att säga det riktiga ordet. Det intressanta är att sådana omskrivningar endast förekom för det kvinnliga könsorganet i undersökningen, vilket synliggör att det är mer problematiskt att tala om det kvinnliga könsorganet än det manliga könsorganet.

5.2 Ordval efter specifika situationer

Uppsatsens andra frågeställning var att försöka ta reda på vilka benämningar som används i vissa specifika situationer. Dessa situationer var i samtal med en kompis, en läkare/barnmorska, en mamma och en pappa. Resultatet visade att informanterna helst använder benämningen *fitta* när de talar med en kompis, *vagina* i samtal med en läkare/barnmorska, *fitta* när de talar med en mamma samt *fitta* i samtalssituationer med en pappa. Vidare visade resultatet att informanterna helst använder benämningen *kuk* för det manliga könsorganet när de talar med en kompis, *penis* när de talar med en läkare/barnmorska, *snopp* i samtal med en mamma och *snopp* när de talar med en pappa.

Milles menar att orden *kuk* och *fitta* är de vanligaste användningarna hos ungdomar. De flesta tenderar dock att vid tal med en läkare eller med en förälder att anpassa sitt språkbruk och istället använda de mer medicinska termerna, såsom *penis* och *vagina* (Milles 2010:79). Det är synligt i min undersökning. Informanterna tycks anpassa sitt ordval efter den givna

situationen. Det är dock intressant att informanterna helst använder benämningen *fitta* när de talar med en mamma eller en pappa. Det stämmer inte överens med Milles beskrivning om ordvalsanpassning. Kanske kan detta vara antydning till att ordet genomgår en urladdning? Eller är det på grund av att det inte finns några andra bra ord att använda?

När det kommer till det manliga könsorganet anpassar sig alltså informanterna även här till den givna samtalssituationen. De använder alltså det vardagliga ordet *kuk* när de talar med kompisar och sedan ordet *penis* vid medicinska termer. Vid tal med en mamma eller en pappa används *snopp*. Att informanterna helst använder ordet *snopp* är intressant eftersom 22 % av informanterna har uppgett att de helst inte använder denna benämning när de talar om det manliga könsorganet. Det synliggör att ordet inte kan påstås vara helt problemfritt och neutralt.

Det är också synligt i den kvalitativa delen att informanterna anpassar sitt ordval till specifika samtalssituationer men också att det kan vara problematiskt. Informant T1 och T2 menar att situationen kan bli jobbig eftersom man aldrig vet vad samtalspartnern föredrar att använda för benämning. Detta visar svårigheterna kring att tala om könsorganen vilket säkerligen leder till att många människor undviker en sådan situation.

5.3 Finns det ett neutralt ord?

Uppsatsens tredje frågeställning var att försöka besvara om informanterna anser att de har ett neutralt benämningsord för sina könsorgan. Resultatet från enkätsvaren visade att 48 % av informanterna inte tycker att det finns ett neutralt benämningsord för det kvinnliga könsorganet. Endast 29 % av informanterna tycker att det inte finns ett neutralt benämningsord för det manliga könsorganet. Alltså kan man se en viss skillnad mellan benämningen av könsorganen där ord för kvinnliga könsorganet visar en större problematik. Man kan även utifrån enkäten se att 20 % av informanterna tycker att det är svårt att benämna det kvinnliga könsorganet och 9 % av informanterna tycker att det är svårt att benämna det manliga könsorganet.

Resultatet visar att många av informanterna inte tycker att det finns neutrala ord att använda när de talar om könsorganen. För det kvinnliga könsorganet menade alltså 48 % av informanterna att det inte finns ett neutralt ord. Informant T27 menar att det inte finns ett ”officiellt ord på samma sätt som för snopp”. Informant T8 skriver att hon anser att det inte kan finnas en neutral benämning för det kvinnliga könsorganet eftersom det finns så många ord för det. Detta går att återigen beskriva med begreppet överlexikalisering. Alltså menar informant T8 att eftersom det finns så många benämningar så kan det inte finnas ett neutralt

ord. Vidare anser informanterna K18 och T28 att det finns ett neutralt benämningssord inom det medicinska. Det går därför att antyda att informanterna anser att det inom det medicinska finns en neutral benämning men att det inte gör det inom vardagsspråket. För det manliga könsorganet ansåg alltså 29 % av informanterna att det inte finns ett neutralt benämningssord. Informanterna uppfattar alltså att det inte är lika problematiskt som ett neutralt benämningssord för det kvinnliga könsorganet. Därför bekräftar min undersökning det som tidigare forskare redan har kommit fram till – att det är problematiskt att benämna könsorganen (främst det kvinnliga) med ett neutralt ord.

Vidare kan man diskutera huruvida benämningarna *kuk* och *fitta* kan komma att bli de neutrala benämningssorden för könsorganen i framtida generationen. Resultatet av undersökningen visade att dessa ord används av de flesta informanterna. Kanske kommer dessa benämningar att urladdas och bli neutrala i framtiden.

5.4 Könsskillnader

Uppsatsens sista frågeställning var att försöka se om det finns några skillnader i hur gymnasieelever benämner det kvinnliga könsorganet och det manliga könsorganet. Resultatet av undersökningen visar att det finns stora skillnader mellan hur de benämner det manliga könsorganet och det kvinnliga könsorganet. För det första visade det sig att informanterna använder betydligt många fler ord för det kvinnliga könsorganet (38 ord) än för det manliga könsorganet (15 ord). Det kan vara ett tecken på att det kvinnliga könsorganet är mer tabu än det manliga könsorganet. Att denna skillnad har uppstått kan bero på att kvinnor är underordnade männen i samhället. Svahn menar att kvinnans underposition blir synlig när man talar om könsorganen. Det går därför inte att jämställa ord för mannens könsorgan med ord för kvinnans. Det kvinnliga könsorganet får ofta fler negativ konnotationer än vad det manliga könsorganet får (Svahn 1999:144). Man kan också tala om *pejoriseringsprocessen* i detta sammanhang. Med pejoriseringsprocessen menas att ett ords betydelse förändras och får ett nedsättande innehåll. Ord som refererar till kvinnor är särskilt utsatta för denna process (Svahn 1999:166). Alltså kan man diskutera kring om det någonsin kommer att etableras ett neutralt ord för det kvinnliga könsorganet eller om orden ständigt kommer att genomgå en pejoriseringsprocess som ett resultat av kvinnors underposition.

Resultatet av undersökningen visade också att informanternas uppfattning var att det är svårare att använda ett neutralt ord för det kvinnliga könsorganet än för det manliga könsorganet. Även detta synliggör könsskillnader där kvinnan befinner sig i en underposition i samhället. Alltså är det svårare att tala om kvinnans könsorgan vilket kan ses utifrån Browns

teori om skam. En kvinna upplever förväntningar från samhället. Dessa förväntningar beskriver hur vi ska vara, vad vi ska vara samt hur vi ska vara. Detta kan orsaka skam för kvinnor (Brown 2008:42). En kvinna ska också veta när hon förväntas att sexuellt ”hålla på sig”, vilket är i kontrast med männen som förväntas att vara sexuellt tillgängliga. Ord som har att göra med det manliga könsorganet associeras istället som något positivt, exempelvis ”det är stake i honom” (Svahn 1999:144). Alltså är det mer tabu att tala om kvinnors sexualitet och deras könsorgan. Detta kan vara ett av de problem som orsakar att det inte finns ett neutralt benämningsord för det kvinnliga könsorganet.

6 Avslutande kommentar

Som jag också nämner i min inledning anser jag att denna uppsats och dess ämne är mycket viktigt. Den uteblivna benämningen för kvinnors könsorgan medför på djupet många problem och konsekvenserna kan bli svåra. Som undersökningen har visat anser informanterna att det finns en viss problematik kring att benämna och tala om det kvinnliga könsorganet. Denna problematik är inte lika stor när det handlar om det manliga könsorganet.

Det är genom språket de sociala villkoren för män och kvinnor avspeglas. Att det inte finns ett neutralt ord för kvinnors könsorgan säger en del om det samhälle vi lever i. Det säger att kvinnor fortfarande är underordnade männen i många kontexter och att tabu kring sexualitet och könsorgan fortfarande lever kvar. Och det är utifrån detta som feministisk språkvård blir viktig. Feminister som använder språket som måltavla bidrar till ett försök att utjämna olikheterna mellan könen. Vi kan se att de redan har vunnit mark vid lanseringen av benämningen *snippa* för unga flickors könsorgan. Nästa steg bör således bli en neutral benämning för den vuxna kvinnas könsorgan. Och i framtiden kommer förhoppningsvis de missgynnande kvinnoförhållandena vara borta i språket och ett nytt neutralt benämningsord för det kvinnliga könsorganet trätt fram.

För framtida forskning inom detta ämne skulle det te sig intressant att se hur äldre kvinnor och män uppfattar problemet. Det skulle vara intressant att se i vilken omfattning äldre språkbrukare använder benämningarna *kuk* och *fitta*, vilka var de mest vanliga orden för undersökningens informanter.

Litteratur

- Andersson, Lars-Gunnar, 1985: *Fult språk: svordomar, dialekter och annat ont*. Stockholm: Carlsson.
- Brown, Brené, 2008: *Kvinnor och skam: hur vi kan förändra vårt sätt att leva*. Stockholm: Forum.
- Bryman, Alan, 2011: *Samhällsvetenskapliga metoder*, Malmö: Liber.
- Edlund, Ann-Catrine, Erson, Eva, Milles, Karin, 2007: *Språk och kön*, Norstedts Akademiska Förlag.
- Godusevic, Emina, Persson Johanna 2014: *Det gömda könet – fittan, vaginan och snippan. En studie om diskursiva problem runt kvinnans kön i Sverige*. Magisteruppsats, 30 hp, fakulteten för hälsa och samhälle, Malmö högskola.
- Lagerholm, Per, 2005: *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Milles, Karin, 2006: **En jämställd kroppsdel? Om lanseringen av ett neutralt ord för flickors könsorgan. I: *Språk och stil*. Tidsskrift för svensk språkforskning NF 16. Uppsala. S. 149-177.**
- Milles, Karin, 2010: *Kung Karl och kärleksgrottan. Lek, lust och ideologi i de svenska könsorden*, Norstedts.
- RFSU 2012: Könen. (Hämtad 13.10.2015)
www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Sex-genom-livet/Sex-i-tonaren/Sex--pa-ditt-satt/Konen/
- SAOB. SAOB:s definition av ordet *fiffi*. (Hämtad 12.10.2015)
<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>
- SAOL. SAOL:s definition av ordet *slida*. (Hämtad 12.10.2015)
www.svenskaakademien.se
- Sidebo, Sofia, 2014, "Jag har ett annorlunda organ än killarna". *En kvantitativ studie av unga tjejers ord för det kvinnliga könsorganet*. Kandidatuppsats, 15 hp, institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet.
- Svahn, Margareta, 1999: *Den liderliga kvinnan och den omanlige mannen. Skällsord, stereotyper och könskonstruktioner*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.
- UMO 2015: Om UMO. (Hämtad 10.10.2015)
www.umo.se/Om-Umo/
- Vetenskapsrådet 2002: *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. (Hämtad 21.10.2015). www.codex.vr.se/forskningshumsam.shtml

Bilagor

1. Vilket kön identifierar du dig med?

Tjej Kille Annat

2. Vilket/vilka ord använder du helst när du pratar om det kvinnliga könsorganet?

3. Vilket/vilka ord skulle du inte använda när du pratar om det kvinnliga könsorganet?

4. Vilket ord för det kvinnliga könsorganet använder du helst när du pratar med:

En kompis: _____

En läkare/barnmorska: _____

En mamma: _____

En pappa: _____

5. Tycker du att det är svårt att använda ord för att prata om det kvinnliga könsorganet?

Ja Nej Vet inte

Om ja, varför? _____

6. Tycker du att det är jobbigt att prata om det kvinnliga könsorganet?

Ja

Nej

Vet inte

Om ja, varför? _____

7. Tycker du att det finns ett neutralt ord att använda för det kvinnliga könsorganet?

Ja

Nej

Vet inte

Berätta gärna mer: _____

8. Vilket/vilka ord använder du helst när du pratar om det manliga könsorganet?

9. Vilket/vilka ord skulle du inte använda när du pratar om det manliga könsorganet?

10. Vilket ord för det manliga könsorganet använder du helst när du pratar med:

En kompis: _____

En läkare/barnmorska: _____

En mamma: _____

En pappa: _____

11. Tycker du att det är svårt att använda ord när du pratar om det manliga könsorganet?

Ja Nej Vet inte

Om ja, varför? _____

12. Tycker du att det är jobbigt att prata om det manliga könsorganet?

Ja Nej Vet inte

Om ja, varför? _____

13. Tycker du att det finns ett neutralt ord att använda om det manliga könsorganet?

Ja Nej Vet inte

Berätta gärna mer: _____
